

Samrådsredogörelse

Detaljplan för Vasastaden 1:118, Getingen i stadsdelen Vasastaden, Dp 2020-16471

Innehåll

Sammanfattning	2
Bakgrund.....	3
Förslagets syfte och huvuddrag.....	3
Hur samrådet bedrivits.....	3
Inkomna synpunkter och stadsbyggnadskontorets ställningstagande	
.....	3
Statliga och regionala myndigheter och förbund	3
Övriga, ej sakägare.....	16
Stadsbyggnadskontorets sammanvägda ställningstagande	20
Föreslagna förändringar.....	20

Stadsbyggnadskontoret

Fleminggatan 4
Box 8314
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 27 300
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
start.stockholm/detaljplaner

Sammanfattning

Detaljplanen syftar till att möjliggöra för en ny kontorsbyggnad med centrum- och servicefunktioner i bottenvåningen. Byggnaden blir ett naturligt avslut av stadsfronten mot Hagaparken och Sveavägen. Byggnaden ska förhålla sig till stenstadens grammatik och utgöra en hörnsten samt inordna sig i befintlig stadsmiljö avseende skala och materialitet. Planarbetet ska även säkerställa en gata som möjliggör ett aktivare stadsliv och som i förlängningen kopplar området till Hagastaden.

Planförslaget sändes ut på samråd den 3 juni till 19 juli 2023. Under samrådet har 24 yttranden inkommit. Flertalet remissinstanser och privatpersoner är positiva till planförslaget men framför synpunkter i sak.

Inkomna synpunkter berör framför allt gestaltning, markföreningar, riskfrågor samt riksintresse för kulturmiljövården. Det framkommer även synpunkter i ett antal sakfrågor gällande miljö kvalitetsnormer för vatten, trafik och ombyggnaden av Sveaplan, skyfall och dagvatten, avfallsfrågor, placering av elnätsstation, ledningar och utrymningsfrågor. Flest synpunkter berör byggnadens gestaltning och hur den anpassas till stenstaden och riksintresset för kulturmiljövården. Boende framför positiva synpunkter på gestaltningen och förslaget som helhet men någon önskar att vägutformningen, spridningssamband, gång- och cykelstråk, byggnadshöjden, avfallshantering samt luftkvalitet utreds vidare.

Med anledning av de synpunkter som framförts under samrådet kommer följande frågor att studeras vidare i det fortsatta planarbetet:

- Gestaltning och föreslagen höjd av byggnaden
- Konsekvenser för Riksintresset kulturmiljövården
- Markföreningar
- Utredda behov av ledningsflytt
- Riskfrågor
- Miljö kvalitetsnormer för vatten

Kontoret föreslår att bebyggelseförslaget bearbetas så att upplevelsen av skalan bättre anpassas till platsens förutsättningar, utredningar uppdateras avseende markföreningar, riskfrågor, dagvatten och att vyer samt förslagets påverkan på riksintresse för kulturmiljövården studeras. I planbeskrivningen kommer även ett förtydligande kring ombyggnationen av Sveaplan beskrivas. Utöver detta kommer planhandlingarna förtydligas i ett antal sakfrågor.

Bakgrund

Förslagets syfte och huvuddrag

Detaljplanen syftar till att möjliggöra för en ny kontorsbyggnad som i mötet mellan Hagastaden och Sveavägen utgör en hörnsten i stadsfronten och skapar ett tryggare stadsliv genom service- och centrumfunktioner i bottenvåningen. Ytterligare syften är att möjliggöra för en gata som kopplar ihop Norrmalm och Hagastaden. Ett annat syfte är att ge planstöd för en smal remsa längs fastigheten Getingen 14 som medger centrumverksamhet.

För att tillskapa planerade byggrätter i östra Hagastaden byggs Sveavägen om i en ny sträckning som medför att även Sveaplan får en ny utformning. Ombyggnationen leder till att Sveavägen får en stadsmässig karaktär, snarare än trafikseparering som idag. Den nya gatuutformningen gör att Sveavägens barriäreffekt minskar betydligt och kopplingar blir tydligare och tryggare i den nya stadsmiljön. När Sveavägen byggs om medför detta att plats för ytterligare byggrätt frigörs som en förlängning av stenstaden.

Hur samrådet bedrivits

Plansamråd för aktuell detaljplan pågick under perioden den 3 juni till 19 juli 2023. Information om samrådet skickades ut enligt sändlista till remissinstanser och berörda sakägare enligt fastighetsförteckningen. Samrådsförslaget visades i FYRKANTEN, Tekniska Nämndhuset, Fleminggatan 4 samt på stadsbyggnadskontorets hemsida, www.stockholm.se/detaljplaner. Annons om samråd och samrådsmöte publicerades i lokaltidningen Mitt i Vasastan-Norrmalm lördag 10 juni 2023. Samrådsmöte hölls 21 juni 2023 i Tekniska nämndhuset, Fleminggatan 4 där 2 personer närvarade.

Inkomna synpunkter och stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Nedan redovisas en sammanfattning av de synpunkter som inkom under samrådet. För yttrandena i sin helhet hänvisas till planakten för projektet, dnr 2020-16471. Planakten för ärendet finns tillgänglig i Tekniska Nämndhuset på Fleminggatan 4. Stadsbyggnadskontorets kommentarer och ställningstagande redovisas i kursiv stil efter varje rubrik.

Statliga och regionala myndigheter och förbund

Länsstyrelsen

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen bedömer utifrån ingripandegrunderna i 11 kap. 10 § PBL att kommunen behöver bearbeta planförslaget gällande

riksintresse för kulturmiljövården, miljökvalitetsnormer för vatten och hälsa och säkerhet kopplat till förorenad mark samt farligt gods.

Länsstyrelsen lämnar även rådgivande synpunkter kopplade till aspekterna ovan.

Ingripandegrunder enligt 11 kap. 10 § PBL

Riksintresse för kulturmiljövården

Planförslaget ligger inom riksintresse för kulturmiljövården *Stockholms innerstad med Djurgården [AB 115]* och berör ett antal av riksintressets uttryck, bland annat:

- *Stadssiluetten med den begränsade och jämna byggnadshöjden där endast fåtal byggnader höjer sig över mängden.*
- *Gatorna av olika bredd och karaktär och den täta enhetliga bebyggelsen i stenstaden med byggnader i sammanhållen höjd.*
- *Stenstadens yttre gränser*

Länsstyrelsen bedömer att planområdet kan bebyggas. Dock finns en risk att den föreslagna volymens höjd strider mot uttrycket *stadssiluetten med den begränsade och jämna byggnadshöjden där endast fåtal byggnader höjer sig över mängden*. Likaså kan byggnadens upplevda höjd strida mot uttrycket *stenstadens enhetliga karaktär med byggnader i sammanhållen höjd*. Den enhetliga karaktären i området med byggnader i jämna höjder bidrar till uttrycket [...] *stenstaden med byggnader i sammanhållen höjd* liksom *stenstadens yttre gränser*. Det är bland annat genom den enhetliga karaktären, som uttryck för en homogen byggnadsmassa, som stenstaden blir tydligt avläsbar.

Den föreslagna byggnadens volym och trappade form, med våningsplan som är indragna i söder och öster, avläses som fasad och inte som tak, vilket ger ett intryck av att byggnaden är högre än den är. Takets utformning avviker även från det enhetliga taklandskapet i området. Byggrätten som plankartan medger behöver istället ansluta till stenstadens enhetliga form, höjd samt takutformning där varje byggnad blir en del av ett gemensamt uttryck. Det är viktigt att den tillkommande byggnaden inte påverkar den kontrastverkan som idag uppstår mellan stenstaden och områdets monumentala och modernistiska bebyggelse.

Miljökvalitetsnormer för vatten

Kommunen anger att gröna tak med ett substratdjup på 300 – 600 mm är en förutsättning för att kunna följa kommunens åtgärdsnivå om 20 mm fördröjning. När det kommer till gröna tak har både

skötsel och val av vegetation betydelse för att taken ska ha den fördröjande förmåga som avses och istället inte bli en källa till näringsämnen. Typ av grönt tak, val av vegetation och skötsel går dock inte att reglera i en detaljplan. Kommunen behöver därför tydligt redovisa hur det går att säkerställa att rätt typ av gröna tak kommer att anläggas för att inte påverka möjligheterna att följa miljö kvalitetsnormerna för vatten. Om inte det är möjligt behöver kommunen redovisa vilka andra åtgärder som kan vidtas för att få avsedd effekt.

Hälsa och säkerhet

Förorenade områden

Den miljötekniska undersökningen av mark och grundvatten (Liljemark Consulting, 2022-02-17) rekommenderar ytterligare provtagningar och utredningar avseende förorenad mark. Utredningarna behövs bland annat för att bedöma eventuella hälsorisker till följd av att PAH och kvicksilver från förorenad jord och grundvatten kan avgå i gasfas och tränga in i planerade byggnader. I planbeskrivningen framgår inte om kommunen avser att genomföra de föreslagna undersökningarna. Kommunen nämner enbart att en anmälan till tillsynsmyndigheten bör göras.

Länsstyrelsen delar bedömningen gällande förslag på vidare utredningar i den miljötekniska markundersökningen. Kommunen behöver utifrån dem beskriva vilka åtgärder de planerar att vidta avseende föroreningar för att säkerställa att marken är lämplig för planerad markanvändning. Vid behov behöver kommunen säkerställa åtgärderna med bestämmelser i plankartan.

I sammanhanget behöver kommunen även redogöra för om dagvattenhanteringen behöver anpassas till ovan nämnda föroreningar på platsen för att inte negativt påverka möjligheten att följa MKN. Den valda dagvattenhanteringen ska så långt som möjligt säkerställas i plankartan genom yta och med planbestämmelser.

Transporter med farligt gods

Kommunen har identifierat transporter till närliggande drivmedelsstationer som en riskkälla. Utifrån individrisken har kommunen dragit slutsatsen att inga riskreducerande åtgärder krävs. Vid korta avstånd lägger Länsstyrelsen större vikt vid eventuella konsekvenser av en olycka med farligt gods än sannolikheten för att en sådan ska inträffa. Med hänsyn till det korta avståndet mellan bebyggelse och transport av farligt gods anser Länsstyrelsen att kommunen behöver utreda riskerna utifrån de konsekvenser som kan uppstå vid en olycka. Kommunen behöver reglera

kompletterande riskreducerande åtgärder i plankartan, såsom att exempelvis vända bort friskluftsintag från Sveavägen samt Cederdalsvägen eller ha dem på taket, samt möjlighet till utrymning bort från riskkälla.

Råd om tillämpning av 2 kap. PBL

Kulturmiljö

Wenner-Grens center

Kommunen bör studera och visa ytterligare vyer som visualiserar förhållandet mellan Wenner-Gren center, stenstaden och planområdet från bland annat Cederdalsgatan i öster. Likaså är det lämpligt med fler vyer som visualiserar förhållandet från Sveavägens söderifrån, men även dess östligaste delar liksom Vanadislunden. Fotografier som kommunen använder för visualisering måste i första hand redovisa en mänsklig skala, inte ett drönarperspektiv. I det fall drönarperspektiv är tillämpligt (tex från nordost) bör det ändå utföras ifrån en lägre nivå än den nu redovisade.

Planbeskrivningen uppger att bilparkeringen för fastigheterna Getingen 13,14 och 15 samt Ormträsket 10 (Wenner Grens Center) ska lösas i befintliga underjordiska garage. Om planförslaget medför åtgärder inom fastigheten Ormträsket 9 och 10 (Wenner-Gren Center samt forskarbostadshuset) vill Länsstyrelsen upplysa att dessa omfattas av anmälningsplikt enligt 3 kap. 6§ kulturmiljölagen, (221 1996- 3258 respektive 221-1996-3259).

Cederdals malmgård

I planområdets närhet ligger Cederdals malmgård. Malmgården utgör ett uttryck för riksintresse för kulturmiljövården:

- *Stadspalatsen och malmgårdarna. Inslag av grönska i form av kyrkogårdar samt äldre parker och trädgårdar såsom Kungsträdgården, Humle-gården och malmgårdarnas trädgårdar.*

Länsstyrelsen bedömer att planförslaget inte påverkar detta uttryck, men anser att även kommunen bör göra en bedömning kring påverkan som bör framgå i planhandlingarna.

Reviderad riksintressebeskrivning

Den antikvariska konsekvensanalysen som ligger till grund för planarbetet utgår från tidigare riksintressebeskrivning. Riksantikvarieämbetet har den 21 april 2023 fattat beslut om revidering av riksintresset Stockholms innerstad med Djurgården. Riksintresseanspråket har förtydligats i text och den geografiska avgränsningen har justerats. Den 29 juni 2023 har

Riksantikvarieämbetet fattat beslut om ändring av riksintressebeskrivningen för Stockholms innerstad med Djurgården (AB 115) eftersom en mening missats i revideringen. Fortsatt arbete behöver utgå ifrån de reviderade besluten.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Kommunen bedömer att förslaget inte innebär betydande påverkan på miljön. Länsstyrelsen bedömer dock att det inte går att utesluta påtaglig skada på riksintresse för kulturmiljövården. Kommunen behöver därför hålla samråd med Länsstyrelsen om miljökonsekvensbeskrivningens avgränsning och omfattning enligt 6 kap. 11-12 §§ miljöbalken.

Storstockholms Brandförsvär

Storstockholms brandförsvär (SSBF) framför att riskbedömningen behöver tydliggöras för att besluta om huruvida risken kan anses acceptabel utan åtgärder eller om eventuella åtgärder kan behövas för att visa markens lämplighet. Bebyggelsen kommer finnas på en plats som tidigare var obebyggd, och kommer placeras närmre trafik än befintlig bebyggelse i direkt närhet av planområdet. SSBF har svårt att se att utökad bebyggelse i området inte skulle påverka personbelastningen, och därmed samhällsrisken.

SSBF ser positivt på att bebyggelsen planeras med utrymning utan räddningstjänstens stegutrustning, med två trapphus, varav ett TR2. Detta gör att SSBF bedömer att räddningstjänstens som angett i planbeskrivningen har tillräcklig framkomlighet för insats i ny bebyggelse. Staden behöver dock säkerställa att utformningen av gränden mellan ny bebyggelse och befintlig bebyggelse inte omöjliggör utrymning av befintlig byggnad, Getingen 14. Gränden utformas med träd och annan vegetation, samt med bänkar och liknande som kan omöjliggöra räddningstjänstens tillgänglighet om den behövs.

Trafikverket

Har ingen erinran.

Trafikförvaltningen

Hållplatsen Sveaplan för linje 2 kommer inte kunna vara kvar i sitt nuvarande läge, utan nya hållplatser planeras för Östra Hagastaden. Det är viktigt att korsningen utformas enligt Region Stockholms riktlinje för utformning av infrastruktur för buss, RiGata-Buss.

Luftfartsverket

Har ingen erinran, men framför att ägare till helikopterplattan vid Karolinska universitetssjukhuset ska remitteras i ärendet.

Lantmäterimyndigheten

Framför endast synpunkter av redaktionell karaktär.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Riksintresse för kulturmiljövården

Gestaltningen av byggnaden studeras vidare till granskning utifrån inkomna synpunkter i samrådet.

Länsstyrelsen önskar att staden studerar och visar ytterligare vyer som visualiserar förhållandet mellan planområdet och andra målpunkter i närområdet. Fotografier behöver redovisas i en mänsklig skala. Staden anser att samtliga vyer som visualiserar planförslaget är tagna ur ögonhöjd och bör således vara tillfredsställande. Staden avser komplettera med fler vyer från planområdets närhet. Planbeskrivningen och kulturmiljöutredningen kompletteras med en bedömning kring påverkan på Cederdals malmgård.

Riksintressebeskrivningen uppdateras i enlighet med Riksantikvarieämbetets beslut i planhandlingar samt kulturmiljöutredning.

Staden avser samråda med Länsstyrelsen kring huruvida planförslaget kan antas medföra en betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap. 11-12 §§ miljöbalken. Efter det kommer stadsbyggnadskontoret besluta om en miljöbedömning behöver göras utifrån kulturmiljöfrågan.

Miljö kvalitetsnormer för vatten

Staden inför bestämmelse i plankartan om sedumtak med tillhörande substratdjup för att säkerställa möjligheten att följa miljö kvalitetsnormerna för vatten.

Hälsa och säkerhet

Staden avser uppdatera utredning gällande förorenad mark i enlighet med rekommendationerna i den miljötekniska undersökningen av mark och grundvatten.

Hantering av olycksrisker

Riskbedömningen förtydligas avseende konsekvenser av en eventuell olycka. Om utredningen visar att specifika åtgärder krävs kommer plankartan kompletteras med riskreducerande åtgärder.

Riskutredning kommer uppdateras och eventuella riskreducerande åtgärder kommer införas på plankartan.

Möjlighet till räddningsinsatser

Efter samrådet har dialog förts med SSBF gällande utrymning av byggnaden inom fastigheten Getingen 14 varpå utrymning kan ske utan hjälp från räddningstjänsten. Planbeskrivningen kompletteras med information gällande utrymning av Getingen 14.

Övriga synpunkter noteras.

Kommunala nämnder, bolag och förvaltningar**Stadsdelsnämnden**

Stadsbyggnadskontoret har bjudit in bland annat Norrmalms stadsdelsnämnd till samråd om förslag till detaljplan för fastigheten Vasastaden 1:118 Getingen, som ligger vid Sveaplan. I och med att Norrmalms stadsdelsnämnd läggs samman med Östermalms stadsdelsnämnd under samrådsperioden besvaras remissen av Norra innerstadens stadsdelsnämnd.

Det är angeläget att föreslagen detaljplan ger förutsättningar för att skapa tydliga, trygga och tillgängliga gång- och cykelstråk i området. Viktiga målpunkter, som till exempel idrottsanläggningar och lekplatser, finns både i Hagastaden i norr och i Vanadislunden i öster. Förvaltningen ser att den gångbron som planeras landa i den norra delen av planområdet kan skapa en skyddad passage över Sveavägen till Hagastaden och Bellevueparken. I fortsatt planarbete behövs även en trygg passage över Sveavägen mot Vanadislunden säkerställas. En trygg och tillgänglig utemiljö tillsammans med en trygg och tillgänglig kollektivtrafik är en viktig förutsättning för människors rörelsefrihet. Detta gäller särskilt för barn och unga, äldre samt för personer med funktionsvariationer.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden (MHN) anser att skyfall och markföroreningar behöver studeras vidare inför granskning. Plankartan bör kompletteras med en planbestämmelse om grönt tak som säkerställer dagvattenhanteringen på kvartersmark.

Enligt skyfallsutredningen (SWECO, 2023-02-21) kommer det att skapas en ny lågpunkt bredvid Wenner-Gren Center, vilket ligger utanför planområdet. Konsekvenserna av denna lågpunkt bör studeras vidare i det fortsatta planarbetet.

Det krävs mer kunskap avseende den förorening som påträffas i området kring 21W037 och i de två grundvattenrören för att bedöma vilka skyddsåtgärder och försiktighetsmått som behöver vidtas. Förvaltningen delar därför förslaget i markundersökningen

om att genomföra ytterligare provtagning av grundvatten men anser även att föroreningen i jord vid provpunkt 21W037 behöver utredas vidare.

Med anledning av närområdets historik och klorerade lösningsmedels komplexa egenskaper, att två prover inte är tillräckligt för att helt utesluta riskerna. De kompletterande undersökningar som planeras avseende porgas bör därför även inkludera detta ämne. Den grundvattenundersökning som föreslås (genom provtagning av fyra nya grundvattenrör) i syfte att utreda miljörisker kopplat till föroreningar i grundvatten bör även inkludera och anpassas för provtagning av klorerade lösningsmedel.

Planbeskrivning och utredningar bör uppdateras med de senaste luftkartorna från 2020.

Trafikkontoret

Planbeskrivningen behöver redovisa cykelparkeringstal och hur de tänka cykelparkeringstalet beräknats. Vidare behöver planbeskrivningen också hantera mer i detalj hur de tänka cykelparkeringsplatserna kommer utföras. Planbeskrivningen behöver också redovisa ett parkeringstal för bilparkering samt tydligare beskriva parkering för rörelsehindrade.

En mer detaljerad och högupplöst presentation av lösningar för trafikfunktioner inom planområdet och dess intilliggande arbetsområde är önskvärd. Detta för att i så tidigt skede som möjligt kunna arbeta fram attraktiva och fungerande trafiklösningar.

Förordar en bättre lösning vid korsningen

Sveavägen/Ynglingagatan. En genomgående gång- och cykelbana bör vara möjlig. Cykellösningen runt fastigheten behöver ses över. I illustrationen i Planbeskrivningen visas hur en dubbelriktad cykelbana övergår till enkelriktad cykelbana vid korsningen Sveavägen/Ynglingagatan. Passagen längs med Sveavägen är ett primärt stråk i stadens cykelplan.

Stockholms stadsmuseum

Tillstyrker förslaget dock med hänsyn taget till att förslaget sänks med en våning så att byggnadsvolymen på ett tydligare sätt anpassas till takfotslinje på intilliggande kvarter, i första hand kvarteret Getingen 14.

Enligt förslaget så får byggnaden en höjd som är lägre än nockhöjd på kvarter Getingen 14. Men eftersom den nya byggnaden får uppåt rakt avslutad volym, till skillnad från kvarteret Getingens sadeltak, blir den i stadslandskapet upplevda höjden betydligt högre. Att föreslagen byggnadsvolym är tänkt att avtrappas uppåt är i och för

sig positivt, men det motverkar inte de ovan nämnda negativa konsekvenserna. Genom en anpassning av byggnadshöjden till takfotslinje på intilliggande kvarter bedömer museet att förslaget kan bidra till att stadsfronten på Sveavägens västra sida även i fortsättningen upplevs som harmonisk och enhetlig. Det skulle göra den mycket viktiga kontrasten mellan stenstadens kvarter och landmärket Wenner-Gren center även fortsättningsvis tydligt upplevbar, liksom relationen till bergshöjderna öster om gatan.

Rådet till skydd för Stockholms skönhet

Tillstyrker förslag till detaljplan med erinran om att byggnadsvolymen ska sänkas 1-2 våningar, att gestaltningen behöver utvecklas, samt att trafiklösningen helt behöver omarbetas till en stadsmässig korsning utan trafikseparation.

Vid platsen utgör Wenner-Gren Center märkesbyggnad med sin vertikal och låga cirkelbyggnad. En ny byggnad som tar Sveaplan i anspråk medför att rummet runt Wenner-Gren Center minskas och att anläggningen visuellt får en trängre placering i stadsbilden. Bebyggelsen tar också en möjlig torgyta i anspråk. I dagens utformning har dock platsen få vistelsevärden och är i huvudsak en trafikplats. Om platsen bebyggs måste detta göras med respekt för Wenner-Gren Center som solitär och för att öka de stadsmässiga kvaliteterna på biltrafikens bekostnad. Det saknas en genomarbetad analys med flertalet vyer söderifrån Sveavägen som visar den föreslagna byggnadens påverkan på rummet runt höghuset.

Den presenterade byggnaden har flertalet gestaltningsmässiga förtjänster men ser också ett antal frågor som behöver bearbetas i den kommande processen. Den föreslagna volymen söker inordna sig i stadens grammatik men är tydligt för hög. Rådet anser att byggnaden behöver sänkas en till två våningar och att endast en trappning kan accepteras. Gestaltningen med bågmotivet behöver utvecklas. En möjlighet till utveckling kan exempelvis vara att arbeta med andra proportioner på fönsteröppningarna i den avtrappade våningen.

Den föreslagna trafiklösningen behöver helt arbetas om. Trots att Norra Länken byggts för genomfartstrafiken har Sveavägen och Cederdalsgatan i förslaget givits en bredd och utformning som kraftigt prioriterar snabb biltrafik. Detta understryks ytterligare av den gångbro som föreslås. Bilprioriteringen måste arbetas bort och platsen få en normal stadskorsningskaraktär utan trafikseparation. Detta innebär färre filer, bredare trottoarer och eventuellt upphöjda övergångsställen. Hela sträckningen från Norrtull till Roslagstull

bör byggas om i denna anda. Rådet anser även, som en avslutande randanmärkning, att Sveavägen mellan Sveaplan och Norrtull för orienteringens skull bör få ett nytt namn.

Utbildningsförvaltningen
Har ingen erinran.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Trygg passage över Sveavägen mot Vanadislunden

I samband med ombyggnationen av Sveavägen försvinner ett övergångsställe som flyttas norr ut. Antingen förflyttar gående och cyklister sig söder ut och korsar gatan i korsningen Sveavägen/Vanadisvägen för att ta sig till Vanadislunden eller korsars Sveavägen en bit norr ut. Övergångsställena kommer vara signalreglerade för att säkerställa en trygg passage.

Gränden utformas som gånggata. Bron över Sveavägen är inte tillgänglig för cykel utan är i första hand till för gående, framför allt barn som behöver en säker passage över Sveavägen.

Skyfall

Staden anser att lågpunkten vid Wenner-Gren Center ligger utanför projektet och hanteras inom genomförandefasen för Östra Hagastaden.

Föroreningar

Ytterligare provtagningar kommer genomföras av grundvatten samt jord. Kompletterande prover gällande porgas genomförs och klorerade lösningsmedel inkluderas. Grundvattenundersökningen kommer inkludera även klorerade lösningsmedel.

Luft

Luftkartor i utredningar och planhandlingar uppdateras till senaste version från 2020.

Trafik

Information kring cykelparkeringstal och hur detta har beräknats samt hur cykelparkeringsplatserna kommer utföras förtydligas i planhandlingarna tillsammans med information om parkeringstal för bil och parkering för rörelsehindrade.

Dagens signalreglerade cirkulationsplats vid Sveaplan föreslås ersättas av en fyrväggskorsning. I västlig riktning vid Sveavägen krävs dubbla vänstersvängkörfält. Sveavägens västra tillfart kräver två genomgående körfält i östlig riktning samt ett separat

högersvängmagasin. Behovet av högersvängmagasinet beror till stor del på att högersvängen ska kunna ges grönt samtidigt som vänstersvängande från Sveavägens södra tillfart. Genom att gatubredderna på huvudgatorna i området blir betydligt smalare än idag så minskar barriäreffekten. Den visuella och fysiska förändringen av gaturummet har en positiv inverkan på trafiksäkerheten och framkomligheten för gående och cyklister. Sveavägen får en mer stadsmässig karaktär, snarare än trafikseparering som idag.

Sveavägen utformas med sammanhängande cykelstråk på båda sidor om vägen, på östra sidan i norrgående riktning, på västra sidan i södergående riktning. Längs Norra Stationsgatan/Sveavägen planeras separata cykelbanor med pendelstråksstandard. Dessa kopplar vidare västerut till cykelbanor/-fält längs hela Norra Stationsgatan och vidare mot Solnavägen och Huvudsta. I öster kopplar stråket till Sveavägen och Cedersdalsgatan, bägge med separata cykelbanor. Norrut finns kopplingen till Hagastaden och Hagastråket via Norrtullsgatans förlängning, samt söderut mot S:t Eriksgatan, Norrtullsgatan och Sveavägen. Oskyddade trafikanter leds i dagsläget under Cedersdalsgatan via en tunnel. Gångbanan och cykelbanan som leds genom tunneln ansluter till en mittrefug belägen vid korsningens södra till- och frånfart. Detta innebär således att två signalreglerade övergångsställen måste passeras innan de oskyddade trafikanterna når det övergripande gång- och cykelnätet. I förslag till ny utformning planeras ett signalreglerade övergångsställen i fyrvägs-korsningen vilket minskar passagerarna. Ett befintligt övergångsställe i höjd med Yngligagatan över Sveavägen försvinner, i stället finns möjlighet att korsa Sveavägen längre söderut i korsningen Sveavägen/Vanadisvägen. Som en konsekvens av att cykeltunneln försvinner möjliggör detta att en tydligare platsbildning som entrée till Nationalstadsparken/Bellevueparken kan tillskapas.

I samband med ombyggnationen förflyttas infarten till Wenner-Gren center österut, detta frigör yta och möjliggör en tydligare entré till Wenner-Gren center.

Cykelbanan på östra sidan Sveavägen är enkelriktad norrut medan cykelbanan på västra sidan är dubbelriktad fram till Ynglingagatan för att sedan övergå till en enkelriktad cykelväg söder ut.

Gestaltning

Gestaltningen avses utredas vidare och planhandlingarna samt kulturmiljöutredningen kompletteras med fler vyer. Behovet av miljökonsekvensbeskrivning för kulturmiljö kommer utredas vidare.

Övriga remissinstanser

Stockholm Vatten och Avfall (SVOA) (avfall)

Önskar förtydligande av avfallshanteringen samt att en avfallsutredning tas fram inför granskningsskede. I avfallsutredningen är det viktigt att säkerställa att de hämtfordon som används för valda insamlingssystem kan framföras inom området och angöras vid hämtplatsen.

Ser positivt på att det planeras för ett miljörum för fastigheten och vill uppmärksamma om att följa riktlinjerna kring kärllhantering som finns i *Projektera och bygg för god avfallshantering*.

Informerar att regeringen i juli 2022 beslutade om ny förordning för förpackningsinsamling. Vid nybyggnation ska det planeras för fastighetsnära insamling av förpackningsmaterial. SVOA förordar att alla fraktioner som behöver samlas in fastighetsnära ska listas i planbeskrivningen för att det ska bli tydligt för byggaktörerna vilket leder till att fastighetsbolag inte behöver bygga om sin fastighet efter år 2027.

I planbeskrivningen framgår det inte hur den befintliga återvinningsstationen på Sveavägen 143 påverkas av planförslaget.

Alla verksamheter som riskerar att släppa ut mer fett än vad normalt hushållsavloppsvatten innehåller måste ha en typgodkänd fettavskiljare installerad för att förhindra att fett släpps ut i avloppsnätet. Angöringsplats för tömning av fettavskiljare behöver planeras tidigt under planarbetet.

Stockholm Vatten och Avfall (SVOA) (vatten)

SVOA påpekar att en översyn behöver ske kring befintliga ledningar så dessa inte hamnar i konflikt med elnätsstation, bebyggelse samt funktioner i gränden. I vissa fall kan omläggning av ledningar bli aktuellt.

Förbindelsepunkter för vatten, spill- och dagvatten från Ynglingagatan kan upprättas.

Det är positivt att fastigheten, enligt dagvattenutredningen, utformas med gröna tak.

Ellevio

Framför synpunkter kring placeringen av nätstationen då denna kräver vissa nödvändiga förutsättningar för att möta kraven på säkerhet och åtkomst. Staden måste uppvisa betryggande åtgärder för personsäkerhet och tillgänglighet vid drift för att Ellevio ska kunna acceptera föreslaget läge. Det får under inga omständigheter förekomma risk för inträngande av vatten och vi uppfattar det som problematiskt med såväl regnbädd som avrinning mot mitten av gränden i riktning mot den föreslagna luckan.

En nätstation måste även ha nödvändiga utrymmen för åtkomst och transporter, exempelvis måste en transformator kunna transporteras fram med trailer och den möjligheten redovisas inte i planen. Utöver detta måste stationen ha tillräckliga utrymmen för ventilation och kabelrum. Det är viktigt att alla funktioner för nätstationen beaktas. Se ytterligare information om Ellevios anläggningar i bilagor till yttrandet.

Ellevio områdesansvarig önskar tidig dialog avseende planens elförsörjning. Ellevio önskar bli kallade till ledningssamordning. Åtgärder i Ellevios befintliga anläggningar utförs efter beställning till Ellevio samt bekostas av beställare.

Stockholm Exergi

Har ingen erinran.

Samfundet S:t Erik

Trots det känsliga läget på gränsen till Nationalstadsparken och med omgivande kulturhistoriskt värdefulla byggnader är platsen möjlig att bebygga. Tillstyrker föreslagen byggnad och ser positivt på ambitionen att ge den ett samtida uttryck samtidigt som den kvalitativt anpassas till områdets karaktär i skärningspunkten mellan stenstadens bostadsbebyggelse och de intilliggande kontorsbyggnaderna som utgör stenstadens gräns. Den hårdgjorda gångata som skapas mellan husen bidrar till stadskaraktären.

Byggnaden upplevs för hög på grund av att förslaget har ett platt tak och att fasaden därmed fortsätter över omkringliggande byggnaders takfot som i princip ligger i höjd med taknocken på Getingen 14. Samfundet förordar därför att planförslaget ytterligare studeras med syfte att se om de övre planen kan göras mindre dominanta möjligen genom att ge fasaden på den översta indragna våningen ett avvikande material.

Samfundet S:t Erik tillstyrker förslaget med ovanstående reservation och välkomnar utvecklingen av det arkitekturprogram som avses tas fram i det fortsatta arbetet.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Avfallshantering

Planhandlingarna kompletteras med information kring avfallshantering.

I nuläget finns ingen alternativ placering framtagen för befintlig återvinningsstation. Staden avser initiera dialog med Stockholm avfall- och vatten kring ny placering.

Ledningar

Dialog har skett och sker med berörda ledningsägare kontinuerligt under processen. Till granskning ses ledningar över för att säkerställa eventuella ledningsflyttar.

Nätstationen

Dialog kring nätstationen har förts med Ellevio på ledningssamordningsmöte. Placeringen är avstämd och förankrad med Ellevio.

Gestaltning

Se tidigare kommentar gällande gestaltning ovan.

Arkitekturprogrammet kommer utgå för detaljplanen med bakgrund av att förslagets påverkan på riksintresset för kulturmiljö kommer utredas vidare och delvis behandla gestaltungsaspekter. Staden kommer sedan hantera och beskriva frågan gällande gestaltning i planbeskrivningen vidare i och med projektets begränsade storlek.

Övriga, ej sakägare

K.W 34

Ställer sig positiv till förslaget, särskilt gestaltningen av byggnaden.

K.H 35

Ställer sig positiv till förslaget.

C.S 37

Ställer sig positiv till förslaget, särskilt gestaltningen. Personen framför att byggnaden gärna hade fått höjas med en eller två våningar.

P.M 39

Ställer sig positiv till förslaget, särskilt gestaltningen.

O.H 59, 63

Det hade varit önskvärt att det nya planförslaget hade tagit ett helhetsgrepp om den fragmentiserade planstrukturen i området hellre än att ytterligare förstärka den.

Natur/Ekologi

Det nya planförslaget kommer att försämra spridningsvägarna i området genom att gatumark som har använts för trafik överförs till bebyggd kvartersmark medan gatumark som har använts för gatuplanteringar överförs till trafikanvändning. Det också är värt att påpeka att området kring Sveaplan betraktas som parkyta i stadens Parkplan Norrmalm från 2015. Inom planområdet finns dessutom två unga popplar som har förutsättningar att bli mycket stora. Träden har nyplanterats under senare år som ersättning för äldre storvuxna borttagna träd.

Trafiklösningen

Det nu aktuella detaljplaneförslaget anger att en förändrad trafiklösning vid Sveaplan är en nödvändig förutsättning för planens genomförande. Även den antagna detaljplanen för Östra Hagastaden förutsätter en förändrad trafiklösning vid Sveaplan. Det aktuella planförslaget berör dock inte överhuvudtaget trafiklösningen vid Sveaplan annat än som ett konstaterande att förslaget förutsätter en ombyggnad av trafiklösningen i enlighet med genomförandeprojektet för Östra Hagastaden. Planförslaget verkar förutsätta att trafiklösningen vid Sveaplan kommer att förändras så som beskrivs i planen för Östra Hagastaden.

Planförslaget kommer att begränsa möjligheterna att åstadkomma en bra trafiklösning för alla trafikantgrupper och framför allt de mest oskyddade vid Sveaplan genom att ta bort utrymme som idag är tillgängligt för trafikändamål. Någon ny detaljplan för det aktuella området bör därför inte tas fram innan den nya trafiklösningen är genomförd och det är helt säkerställt vilket område som inte längre kommer att behövas för trafikändamål. Nu liggande planförslag är inte tillräckligt effektivt och tillgängligt för gångtrafikanter. Gångbron anses inte som en tillräcklig lösning då denna inte har en optimal placering samt inte är tillgänglig för cyklister. Vidare anges flertal andra alternativ och lösningar för utformningen av Sveaplan i yttrandet som kan underlätta för fotgängare och cyklister, vilka finns att ta del av i sin helhet i planakten i diariet.

Den nuvarande trafiklösningen har en stor visuell fördel jämfört med de föreslagna förändringarna. Rampen ned i gångtunneln som omges av höga grönskande buskage mitt i Sveavägen upplevs

visuellt på flera kvarters avstånd som en entré till Bellevue-parken där de som går och cyklar dessutom är någorlunda avskärmade från trafiken. Förutom de mer tekniska aspekterna av en ny trafiklösning bör Sveaplan betraktas som entrén till nationalstadsparken och utformas med tanke på detta. De möjligheterna skulle begränsas av att det aktuella planförslaget som helt tar bort möjligheterna till en öppen plats i Sveavägens norra ände.

Luftkvalitet

Frågan avseende luftkvalité borde hanteras på ett annat sätt då människor kommer välja flera alternativa vägar över Sveavägen och påverkan borde bli för flertal än fåtal som nämns i planbeskrivningen.

Byggnadshöjd Munin Vanadislunden

Den föreslagna byggandens höjd är anpassad i första hand efter befintlig bebyggelse i kvarteret Getingen. Viss anpassning har skett till kvarteret Munin genom att de översta våningarna har dragits in. Sett från utsiktspunkter i Vanadislunden är det fel att anpassa byggnadshöjden efter kvarteret Getingen. Byggnadshöjden borde istället helt anpassas efter kvarteret Munin.

Cykelparkering

Önskar en kompletterande analys avseende cykelparkeringar då det idag finns allmänna cykelparkeringar som används inom området och att verksamheter i bottenvåningen kan skapa större efterfrågan på cykelparkeringar.

Avfallshantering

Idag finns en förpackningsinsamling inom planområdet. I Vasastaden är idag platserna få där tillgängliga förpackningsinsamlingar finns. Behovet för förpackningsinsamling kommer finnas kvar tills åtminstone 2027 varpå en ändring av markanvändning därför inte bör ske innan den framtida förpackningsinsamlingen har utformats och tagits i drift.

Den nu aktuella detaljplanen omfattar ett väldigt litet område men har stor påverkan på närliggande planområden. Påverkan på de närliggande områdena blir svår att överblicka eftersom de inte omfattas av själva planförslaget. Det är olyckligt. Med bakgrund av planförslagets påverkan på närliggande områden tillsammans med framförda synpunkter ovan bör det aktuella planförslaget förkastas.

M.N 61

Ställer sig positiv till förslaget.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Popplarna är redan nedtagna och ersatta med mindre träd. Vid ombyggnation av Sveavägen kommer möjligheten undersökas att flytta befintliga träd. Staden jobbar med att få in så stor mängd träd som möjligt på allmän plats.

Ekologiska spridningssamband är kartlagda i systemhandlingen för Östra Hagastaden och redovisas i rapporten

"Systemhandlingsområdet Östra Hagastaden Påverkan på Nationalstadsparkens historiska parkmiljö Beskrivning och bedömning av påverkan på natur- och kulturvärden knutna till träd".

Rapporten pekar på att träden inom den del av Nationalstadsparken som ingår i systemhandlingsområdet inte ingår i något viktigt spridningsstråk för lövskogslevande fågelarter. Det viktigaste spridningsstråket går från Hagaparken via Östra kyrkogården och vidare till Karlberg. För hålträdlevande insektsarter saknar enligt den genomförda analysen de alléträd och övriga träd som finns i systemhandlingsområdet betydelse för spridning. Träden inom området är unga och saknar de strukturer som behövs för insekter och övriga småkryp som är knutna till hålträd. Detta styrker slutsatsen att systemhandlingsområdet idag har mycket begränsad betydelse för insekters spridning.

Dispens har beviljats från Länsstyrelsen att ta ner vissa alléträd vid Wenner-gren center under förutsättning att staden planerar nya inhemska arter.

Gestaltningen till granskning kommer att bearbetas vidare, se tidigare under "Riksintresse för kulturmiljövården" samt "Gestaltning" i stadsbyggnadskontorets ställningstagande.

Trafiklösningen ligger inte inom denna detaljplan utan hanteras separat med stöd av nu gällande detaljplan för området.

För information kring hur Sveavägen byggs om, se tidigare under "Trafik" i stadsbyggnadskontorets ställningstagande.

Luftkvalitetsutredningen uppdateras gällande påverkan kring att det tillskapas fler alternativa vägar över Sveavägen.

I stadens Parkplan för Norrmalm från 2015 pekas området ut som "allmän grön plats". Det redovisas inga sociotopvärden på platsen och inget i parkplanen pekar på att ytan används som en park. I samband med ombyggnationen av Sveavägen kommer ny grönska

planteras i området. När vägen byggs om skapas utrymme framför Wenner-Gren center för mer grönska i gatumiljön.

I nuläget finns ingen alternativ placering framtagen för befintlig återvinningsstation. Staden avser initiera dialog med Stockholm avfall- och vatten kring ny placering.

Staden ser över behovet av cykelparkering på allmän plats. Cykelbehov för fastighetens hyresgäster löses inom byggnaden och på kvartersmark.

Stadsbyggnadskontorets sammanvägda ställningstagande

Planförslagets intention är att tillföra platsen en ny byggnad som ska fungera som ett naturligt avslut av Norrmalms stadsfront mot Hagastaden. Byggnaden ska förhålla sig till stenstadens grammatik, utgöra en hörnsten och inordna sig i befintlig miljö avseende skala och materialitet.

Stadsbyggnadskontoret bedömer att förslaget möjliggör ett kontorshus med publika verksamheter i bottenvåningen som har betydelse för stadens mål att tillskapa arbetstillfällen och utökad service i området. Väster om kvarteret skapas även en lokalgata/gågata. Tillsammans med det nya stråket och publika lokaler i bottenvåningen möjliggör planförslaget förutsättningar för en attraktiv och trygg stadsmiljö. Den nya byggnaden tillför stadsvärden och blir en hörnsten som avslutar den klassiska stenstadsfronten mot Sveavägen och Hagastaden.

Föreslagna förändringar

Med anledning av de synpunkter som framförts under samrådet kommer följande frågor att studeras vidare:

- Gestaltning och föreslagen höjd av byggnaden
- Konsekvenser för Riksintresset kulturmiljövården
- Markföroreningar
- Utredda behov av ledningsflytt
- Riskfrågor
- Miljökvalitetsnormer för vatten

Kontoret föreslår att bebyggelseförslaget bearbetas så att upplevelsen av skalan bättre anpassas till platsens förutsättningar, utredningar uppdateras avseende markföroreningar, riskfrågor, dagvatten och att vyer samt förslagets påverkan på riksintresse för kulturmiljövården studeras. I planbeskrivningen kommer även ett

förtydligande kring ombyggnationen av Sveaplan beskrivas. Utöver detta kommer planhandlingarna förtydligas i ett antal sakfrågor.

Stadsbyggnadskontoret bedömer att ovanstående revideringar innebär en lämplig avvägning mellan olika intressen.

Maria Sahlstrand
planchef

Anna Arén
stadsplanerare